

בס"ד. ש"פ האזינו, שבת תשובה, ה'תשכ"ז

(הנחה בלתי מוגה)

שיר המעלות ממעמקים קראתיך הוי'¹. ואיתא בזהר², רבי יהודה פתח, שיר המעלות ממעמקים קראתיך הוי', תנינן, בשעתא דברא קוב"ה עלמא למברי ב"נ, אמליך באורייתא, אמרה קמי', תבעי למברי האי ב"נ, זמין הוא למחטי קמך, זמין הוא לארגזא קמך, אי תעביד לי' כעובדוי, הא עלמא לא יכיל למיקם קמך, כ"ש ההוא ב"נ, אמר לה, וכי למגנא אתקרינא אל-רחום וחונן ארך אפים³, ועד לא ברא קוב"ה עלמא ברא תשובה וכו'.

והנה תוכן מאמר הזהר הנ"ל, מביא אדמו"ר מהר"ש (בד"ה הצור תמים פעלו דש"פ האזינו תרכ"ז)⁴ מזהר פ' ויגש⁵, שאמרה תורה קמי קוב"ה, האי אדם דאת בעי למברי, זמין הוא לארגזא קמך, אלמלא לא תאריך ורגזא, טב לי' דלא יתברי, אמר לה קב"ה וכי למגנא אתקרינא ארך אפים. ומדייק, שמזה משמע, שמבחי' ארך אפים נמשכת הסליחה אפילו אם יחטא האדם. וכדאיתא בגמרא במסכת ב"ק⁶, א"ר חנא ואיתימא ר' שמואל בר נחמני, מאי דכתיב³ ארך אפים, ולא כתיב ארך אף, ארך אפים לצדיקים ולרשעים⁷. אך צריך להבין, דהנה, לעיל מיני' בגמרא איתא, אמר ר' חנינא כל האומר הקב"ה ותן הוא, יותרו חייו (יופקרו חייו וגופו, שמורה אל הבריות לחטוא⁸), שנאמר⁹ הצור תמים פעלו כי כל דרכיו משפט. והנה, ב' מאמרים הנ"ל (כל האומר הקב"ה ותן כו' ומאי דכתיב ארך אפים כו') באים בהמשך זל"ז, ויתירה מזה, שהצ"צ¹⁰ מביא דברי הגמרא כל האומר הקב"ה ותן הוא יותרו חייו שנאמר הצור תמים פעלו כי כל דבריו משפט, ומסיים, "וע"ש בגמ' דב"ק שם שזהו ענין ארך אפים כו". ואינו מובן, דלכאורה ב' המאמרים נראים סותרין זל"ז, שהרי להמתין כ"כ מבלי להעניש לרשע, הרי זה מדרכי הויתור. ואף שיש לומר שבאמת אינו מותר כלום, ורק מאריך אף אולי יחזור בתשובה, אבל אם

(1) תהלים קל, א.
 (2) ח"ג סט, ב. וראה גם רד"ה שיר המעלות תש"ג (סה"מ תש"ג ע' 18).
 (3) תשא לד, ו.
 (4) סה"מ תרכ"ו ע' רמא.
 (5) רה, סע"א ואילך.
 (6) נ, סע"א ואילך.
 (7) וראה גם עירובין כב, א. סנהדרין קיא, א.
 (8) פרש"י שם.
 (9) פרשתנו לב, ד.
 (10) אוה"ת פרשתנו ע' א'תרנו.

לא יחזור בתשובה אזי גבה דילי¹¹, מ"מ, אמיתית הענין דאריך אפים הוא לא רק באופן שמאריך אף וגבה דילי (שזוהי המשמעות דאריך אף, מאריך רוגז וממתין מליפרע¹², אבל עדיין אין זה אמיתית החסד שלמעלה, ואילו הענין דאריך אפים, גם לרשעים, הוא יותר מאריך אף), שהרי אריך אפים הוא מ"ג מדות הרחמים, שהם בכחי' בלי גבול¹³. אך הענין בזה, שמצד כחי' אריך אפים הרי הוא מאריך אף עד שיבוא לבחי' התשובה (ובאופן שבודאי יבוא לידי תשובה, שהרי לא ידח ממנו נדח¹⁴), ואז יומשך סליחת העוונות. [וזהו גם כללות הענין דעשי"ת, כמ"ש הרמב"ם¹⁵ אע"פ שהתשובה והצעקה יפה לעולם, בעשרה הימים שבין ר"ה ויוהכ"פ היא יפה ביותר ומתקבלת היא מיד, שנאמר¹⁶ דרשו ה' בהמצאו, והיינו, לפי שבעשי"ת מאירים י"ג מדה"ר¹⁷, שעל ידם בא האדם לבחי' התשובה]. ויש להוסיף בזה, שכן משמע מדברי הזהר הנ"ל על הפסוק שיר המעלות ממעמקים גו', שלאחרי שאומר וכי למגנא אתקרינא כו' אריך אפים, ממשך: ועד לא ברא קוב"ה עלמא ברא תשובה, אמר לה לתשובה, אנא בעינא למברי ב"נ בעלמא על מנת דכד יתובון לך מחוביהון דתהוי זמינא למשבק חוביהון ולכפרא עלייהו וכו', ומסיים שזהו הענין דמעמקים קראתיך הוי', דתב קמי מלכא עלאה וצלי צלותי מעומקא דלבא, ועי"ז מגיעים למעמקים דלמעלה, אתר גניז כו' עמיקא דבירא כו'.

אך צריך להבין בכללות מאמר הזהר הנ"ל שהתורה אמרה להקב"ה שהאדם זמין למחטי קמך, כפי שמדייק אדמו"ר מהר"ש¹⁸, דלכאורה אינו מובן, איך אפשר שהתורה תקטרג על בריאת האדם. ומבאר¹⁸, שהתורה אמרה שהאדם זמין לארגזא קמך, בכדי שישב לה הקב"ה וכי למגנא אתקרינא אריך אפים. ולהעיר גם ממאמר המדרש¹⁹ על הפסוק²⁰ טוב וישר הוי', שאלו לחכמה חוטא מה עונשו, שאלו לנבואה כו', שאלו לתורה כו', שאלו להקב"ה כו', א"ל יעשה תשובה ויתכפר לו, הה"ד טוב וישר הוי' על כן יורה חטאים בדרך, שהוא מורה לחטאים דרך שיעשו

11) ראה ירושלמי שקלים פ"ה ה"ב.

12) מדרש תהלים עה"פ יו"ד, ב.

13) פרש"י ב"ק שם.

14) ראה מאמרי אדה"ז תקס"ט (הוצאת

תשס"ה) ע' רצב ואילך. אוה"ת דרושים

לסוכות ע' א'תשסה ואילך. ובכ"מ.

15) שמואל"ב יד, יד. וראה תניא ספל"ט.

16) הלי' ת"ת לאדה"ז פ"ד ס"ג.

15) הלי' תשובה פ"ב ה"ו.

16) ישעי' נה, ו. וראה ר"ה יח, א. וש"נ.

17) ראה סידור האריז"ל סדר כוונת ר"ח

אלול. משנת חסידים מסכת אלול פ"א מ"ג.

לקו"ת פ' ראה לב, א.

18) סה"מ ש"ע רמב.

19) יל"ש תהלים רמז תשב.

20) תהלים כה, ח.

תשובה. והיינו, שענין התשובה הוא למעלה אפילו מתורה, שלכן רק הקב"ה אמר יעשה תשובה ויתכפר לו. ולכאורה, הרי מצינו בתורה כמה פסוקים שבהם נתפרש ענין התשובה, ואיך אפ"ל שהתורה לא ידעה מענין התשובה, ועד שהוצרכו לשאול להקב"ה דוקא. אך הענין הוא, שאף שענין התשובה הוא למעלה מהתורה, הרי ענין זה גופא נמשך ונתגלה ע"י התורה²¹. וזהו גם תוכן הביאור במאמר הזהר הנ"ל שהתורה אמרה שהאדם זמין לארגזא קמך, שכוונת התורה היתה לעורר את הענין דרך אפים, שמזה יומשך ענין התשובה שלמעלה גם מהתורה²².

ב) והנה נוסף על מאמר הזהר הנ"ל על הפסוק שיר המעלות ממעמקים גו', מצינו בזהר מאמר נוסף על פסוק זה (וכיון ששניהם נדרשו על אותו פסוק, מובן שיש קשר ושייכות ביניהם²³), וז"ל²⁴: ר' חזקיה פתח, שיר המעלות ממעמקים קראתיך הוי', שיר המעלות סתם, ולא פריש מאן אמרו, אלא שיר המעלות דזמנין כל בני עלמא למימר כו', ומאי הוא ממעמקים קראתיך כו' מעומקא דלבא כו'. ומי אמר דוד הכי, והא כתיב²⁵ בכל לבי דרשתיך, ודא קרא סגי, מאי בעי ממעמקים, אלא הכי תאנא, כל בר נש דבעי בעותי' קמי מלכא בעי לכוונא דעתא ורעותא מעיקרא דכל עקרין כו', ודא אקרי ממעמקים, עומקא דכלא עומקא דבירא וכו'. וצריך להבין²⁶, מהו ההפרש בין מ"ש בכל לבי דרשתיך למ"ש ממעמקים קראתיך, שדוקא ממעמקים קראתיך הוא מעיקרא דכל עקרין כו', והרי גם מ"ש בכל לבי דרשתיך הוא לא רק חיצוניות הלב בלבד, שאינו בכל לבי, אלא גם פנימיות הלב²⁷, וכפי שאמר דוד לך אמר לבי בקשו פני את פניך הוי' אבקש²⁸, שזהו"ע דפנימיות הלב דוקא²⁹, וא"כ, מהי ההוספה דממעמקים קראתיך.

ג) ולהבין כל זה יש להקדים תחילה משנתל"ס³⁰ בענין הנסירה³¹ (לצורך בנין המלכות, שנעשה בעשיית, שבהם אומרים המזמור שיר המעלות ממעמקים גו'), שקודם הנסירה שעל ידה נעשית ההבדלה

(21) ראה גם המשך תער"ב ח"ג ע' א'תח. (27) ראה ד"ה שיר המעלות בהוספות לאוה"ת האזינו-ברכה ע' א'תתקמא.
 (22) ראה גם סה"מ שם ריש ע' לג. (28) תהלים כז, ח.
 (23) ראה גם לקו"ש ח"ג ע' 782. (29) תניא אגה"ק רס"ד. לקו"ת פרשתנו עד, א.
 (24) זח"ב סג, סע"א ואילך. (30) ד"ה תקעו דיום ב' דר"ה פ"ה ואילך
 (25) תהלים קיט, יו"ד. (לעיל ע' 6 ואילך).
 (26) ראה גם רד"ה שיר המעלות ממעמקים (31) ראה פע"ח שער ר"ה פ"א ואילך.
 (27) תרד"ע (המשך תער"ב ח"א ע' שצח).

בין ז"א ומלכות, הי' כותל א' לשניהם³². ונתבאר, שנוסף על ביאור אדמו"ר האמצעי בסידור³³ שכותל א' לשניהם הו"ע בחי' הגבורה, בחי' אור חוזר, והיינו שהם שווים בתנועת הרצוא לעלות לשרשם ומקורם כו', מוסף ומבאר אדמו"ר מהר"ש (במאמר דר"ה הראשון לנשיאותו³⁴) שהם שווים גם בכללות מעמדם ומצבם. ומבאר זה ע"פ משל מרב שמשפיע שכל לתלמיד ע"י משל, דכיון שבהבנת המשל שוה שכל התלמיד לשכל הרב, לכן גם בהבנת הנמשל לא ניכר יתרון הרב על התלמיד. ויתירה מזה, כמובא בהמשך עת"ר³⁵ דוגמא נוספת, מרב שלומד עם תלמידו אותיות ותיבות תנ"ך, שאז אין יתרון לרב על התלמיד, ששניהם אומרים ויודעים האותיות בשוה. והיינו, שהחילוק בין הרב לתלמיד הוא רק בנוגע לגילוי אור השכל שבאותיות ותיבות אלו [וכמבאר בשער היחוד והאמונה³⁶ שכל אות היא המשכת חיות וכח מיוחד פרטי, וכשנצטרפו אותיות הרבה להיות תיבה, אזי מלבד ריבוי מיני כחות וחיות הנמשכים כפי מספר האותיות שבתיבה, עוד זאת העולה על כולנה המשכת כח עליון וחיות כללית הכוללת ושקולה כנגד כל מיני הכחות והחיות פרטיות של האותיות ועולה על גביהן וכו'], אבל בנוגע ללימוד האותיות והתיבות עצמן אין חילוק כלל בין הרב לתלמיד.

ד) **אמנם**³⁷ כל ענין השתוות הרב ותלמיד שייך רק כאשר הרב מצמצם את שכלו כדי להשפיע שכל לתלמיד ע"י משל או ללמד אותיות ותיבות, שהרי לולי הצמצום, הנה שכל הרב הוא בעילוי שבאין ערוך לגבי שכל התלמיד, ורק ע"י הצמצום יכול להיות השתוות הרב והתלמיד, ששניהם עסוקים בענין המצומצם, שזהו המשל או האותיות והתיבות. ודוגמתו בנמשל, בענין ז"א ומלכות שקודם הנסירה הי' כותל א' לשניהם, שמצד המוחין דז"א כפי שהם בעצמן ומהותן, הרי המוחין דנוקבא אינם בערך לגבי המוחין דז"א, ורק כאשר המוחין דז"א באים באופן של צמצום וירידה להתלבש בבחי' אחורים דנה"י (שזהו כמשל התלבשות השכל באותיות הכתב), שאז הנה ערך המוחין דנוקבא שוה ממש למוחין דז"א (כשם שהתלמיד שוה לרב בהשגת המשל או ידיעת

(סה"מ תרכ"ו ע' רלו ואילך).

(35) סה"מ עת"ר ע' נב.

(36) רפי"ב.

(37) בהבא לקמן — ראה סה"מ תרכ"ז

ועת"ר שם.

(32) ראה ע"ח שער הכללים פ"י. שער לא

(שער הארת המוחין) פ"א. פע"ח שער ר"ה

פ"ב.

(33) שער התקיעות רמו, ד.

(34) ד"ה להבין ענין עשרה עומקים תרכ"ז

האותיות והתיבות). וזהו גם הדיוק דכותל אחד לשניהם, כותל דייקא, היינו, שהשתוות דז"א ומלכות היא בבחי' נה"י דז"א, שנקראת בשם כותל, כמשל כותל אבר הדופן גשמי דנצח והוד שהם תרין ירכין, וכמו הרגלים שבאדם, שבהם נראה וניכר בגלוי רק הבשר והעור, דלא כמו שאר חלקי הגוף, ובפרט הראש, שבו נראה וניכר ביותר אור וחיות הנפש. והיינו, דכאשר המלכות מקבלת מבחי' אחורים דנה"י בלבד, שזהו בחי' כותל, שהוא דופן וחיצוניות האבר, אזי משתווים בחי' המלכות ובחי' דז"א, שישנו כותל א' לשניהם.

ה) וזהו הטעם שהוצרך להיות ענין הנסירה, שהוא כמשל הנסירה הגשמית שנוסר דבר א' לשני חלקים ונפרד חצי התחתון מחצי העליון, והיינו, להבדיל ולהפריד בחי' המשפיע והמקבל, דז"א ומלכות, שלא יהי' ערך המקבל כערך המשפיע, אלא ישאר המקבל למטה בערכו הקטן, וערך הרב ישאר למעלה במדריגתו שהוא גבוה מהמקבל, וכמו בענין השפעת השכל כפי שהוא ללא ההתלבשות במשל כו'.

אך בשביל זה יש צורך בהמשכת אור נעלה יותר, כי, כאשר ירצה המשפיע שהמקבל יהי' נבדל ממנו בערך, אזי ישפיע למקבל בהתגלות יתירה מכפי הצמצום שנתצמצם בהתלבשות במשלים הגשמיים, ואז נבדל ערך המקבל מן המשפיע, וכנ"ל שבהשפעת השכל העצמי אזי התלמיד אינו בערך הרב כלל. וזהו מ"ש בזהר³⁸ דאתא חסד ופריש גזעין כו', והיינו, שבחי' החסד הוא בחי' הארה והתגלות יתירה מכפי המדה המצומצמת כו', ועי"ז שנמשך במלכות גילוי נעלה יותר, אזי נעשה נסירת הכותל שהי' לשניהם בשוה, והובדל בחי' דז"א מבחי' נוקבא, ונעשה בנין הנוקבא להיות דבר בפ"ע למטה, ובחי' דז"א נשאר במדריגה עליונה מבחי' הנוקבא.

ו) והענין בזה³⁹, דהנה ידוע שיש ב' מיני המשכות⁴⁰, המשכה הא' היא בסוד שורש, שזהו מה שנמדד בתחלת ההשתלשלות אופן ההמשכה בכל עולם ועולם כו'. והמשכה הב' היא בסוד תוספת, שזהו בחי' אור עצמי דעצמות אוא"ס, שמזה נמשך גילוי אור בעולמות. וב'

פ"רו. מאמרי אדה"ז תקס"ו ח"ב (הוצאת תשס"ה) ע' תמב ואילך. ביאורו להצ"צ ח"א ע' תצו ואילך. ע' תקב ואילך. המשך תער"ב ח"ג ע' אישיר. סה"מ תרע"ח ע' שיד ואילך.

38) ח"ג עז, ב.
39) בהבא לקמן — ראה סה"מ עת"ר
ס"ע נג ואילך.
40) ראה ע"ח שער יא (שער המלכים)

מיני המשכות הנ"ל הם ב' מיני יחודים דאו"א, יחוד חיצוני ויחוד פנימי. דהנה, יחוד חיצוני דאו"א הוא שזיווגיהו תמידי לצורך קיום העולמות, דעם היות שזהו בתמידות, מ"מ, לא נמשך בזה גילוי אור חדש, אלא בחי' חידוש הישנות בלבד, והוא רק בחי' ההארה השייכת לעולמות, שמתמעט ממדריגה למדריגה, ועד שלמטה אינו מאיר גילוי אור כו'. וכשם שהוא ביחוד או"א, כמו"כ הוא ביחוד זו"נ בבחי' החיצונית, שנמשך רק מבחי' נה"י דזו"א (כנ"ל ס"ד). אבל יחוד פנימי דאו"א הרי זה המשכה מבחי' פנימיות ועצמות או"א שלמעלה מבחי' מקור לעולמות, וכידוע⁴³ שביחוד פנימי דאו"א ההמשכה היא לא רק מאו"א בלבד, אלא גם מבחי' הכתר, שגם שם צריך להיות היחוד דבחי' אריך ובחי' עתיק, ועד לענין היחוד בבחי' עצמות א"ס ב"ה (כפי ששייך ענין היחוד בעצמות). ואף שגם בבחי' יחוד חיצוני דאו"א ההמשכה היא מבחי' הכתר, הרי זה רק מבחי' חיצונית הכתר, בחי' ראש ומקור לנאצלים, ובשרשו הראשון הוא מבחי' עליית הרצון להאציל כו', שזהו בחי' האור השייך לעולמות, ואילו ביחוד פנימי דאו"א ההמשכה היא מבחי' פנימיות הכתר, ושרש שרשו בבחי' פנימיות ועצמות א"ס.

וזהו גם ענין הנסירה דבחי' זו"נ שנעשה ע"י הגילוי דאתא חסד ופריש כו', שכאשר מאיר בחי' תוס' גילוי אור מבחי' עצמות או"א, אזי המשפיע והמקבל ננסרים זמ"ז. והיינו, שהענין דכותל אחד לשניהם הוא בהמשכה דבחי' יחוד חיצוני, שזהו מה שנקצב בסוד שורש, שאז אין יתרון לבחי' ז"א על בחי' המלכות, והיינו, שאין נראה ונגלה בחי' גילוי האור, כיון שזו"א מתמצצם להשפיע רק בבחי' קטנות וצמצום כו', ועל אור זה מעלים ומסתיר ההעלם דבחי' המלכות, עד שאין מאיר גילוי אור בעולמות. אבל כאשר נמשך תוס' אור מבחי' עצמות או"א, שזהו בחי' יחוד פנימי דאו"א, אזי ניכר יתרון ומעלת הז"א, ומאיר גילוי או"א גם למטה.

(ז) **והנה** ענין הנסירה ישנו גם בעבודה בנפש האדם⁴², כמבואר באו"ת⁴³ מהמגייד נ"ע עה"פ⁴⁴ אחור וקדם צרתני, דהנה אמרו רז"ל⁴⁵ אדם הראשון דו פרצופין נבראו, ואח"כ נסרו הקב"ה כו'. ויש להקשות,

(43) עט, ב.

(44) תהלים קלט, ה.

(45) ברכות סא, א ובפרש"י.

(41) ראה לקו"ת אמור לג, ג.

(42) בהבא לקמן — ראה סה"מ עת"ר ע'

נט ואילך. וראה גם ד"ה כי עמך הסליחה

תש"ט פ"ה (סה"מ תש"ט ע' 218) ואילך.

הלא הקב"ה באורייתא ברא עלמא⁴⁶, וגם האדם שהוא עולם קטן⁴⁷ (ולזאת הנה כל עניני האדם בהתהוותו⁴⁸ צריכים להיות נרמז בתורה), והיכן מרמז ענין הנסירה בתורה [ובהגהת כ"ק אדנ"ע⁴⁹: וצ"ע, והא כתיב⁵⁰ ויקח אחת מצלעותיו, ע' פרש"י ובמד"ר פ"ח. ולדעת שמואל במד"ר פי"ז נחא. וי"ל דויקח אין זה בענין⁵¹ נסירה. ע' ת"ז תי' נ"ח]. אך הענין הוא, ע"פ מ"ש בגמרא⁵² שאחת מהמדות שבהן נדרשת התורה היא גורעין ומוסיפין ודורשין, וכמו בפסוק⁵³ ולקח מדם הפר, ודרשו רז"ל⁵² דם מהפר יקבלנו, שאם נשפך הדם על הרצפה ואספו פסול, ור"ל שגורעין המ"ם מתיבת מדם, ומוסיפין על תיבת הפר, וזהו דמיון הנסירה, שגורעין ונוסרין מתיבה זו ומוסיפין על תיבה אחרת. וענינו בעבודה, שצריך לגרוע (גורעין) מההתפשטות של נפש הבהמית, ע"י ההנהגה באופן דקדש עצמך כמותר לך⁵⁴, ועד לענין של פרישות לגמרי, וצריך גם להוסיף (מוסיפין) בענינים של נפש האלקית. ועוד זאת, שע"י העבודה בבירור נפש הבהמית (גורעין) גופא ניתוסף גם בנפש האלקית⁵⁵, וכידוע בפירוש הכתוב⁵⁶ משכני אחרין נרוצה, נרוצה לשון רבים (אף שבתחלת הכתוב נאמר משכני, לשון יחיד), שלאחרי שנפש האלקית (עלי' נאמר משכני⁵⁷) פועלת בבירור נפש הבהמית שגם היא תתהפך לאהבה את ה' (שלכן נאמר נרוצה לשון רבים, בשני הרצונות דנה"א ונה"ב⁵⁷), אזי אדרבה, דכיון שהאהבה דנפש הבהמית היא בדרך מרוצה, הנה ע"י בירור נה"ב נעשה ענין המרוצה גם בנה"א (אף שמצד עצמה עבודתה בסדר והדרגה, ולא בדרך מרוצה), וזהו נרוצה לשון רבים, שע"י בירור נה"ב נעשה ענין המרוצה לא רק בנה"ב (שיש בה טבע המרוצה), אלא גם בנה"א, שזהו מה שניתוסף בנה"א (מוסיפין) ע"י בירור נה"ב (גורעין). ומ"ש (גורעין ומוסיפין) ודורשין, הנה ענין הדרישה הוא ע"ד מ"ש⁵⁸ ודרשת וחקרת ושאלת היטב גו', דהיינו, לפשפש ולחפש גם דקות הרע ולתקנו כו'.

-
46) ראה זח"ב קסב, א ואילך. ב"ר פ"א, א.	51) כ"ה בסה"מ עת"ר. ובסה"מ תש"ט: כענין.
47) תנחומא פקודי ג. זח"ג רנו, ב. תקו"ז	52) זבחים כה, א.
תס"ט ק, ב. קא, א.)	53) ויקרא ד, ה.
48) כ"ה בסה"מ עת"ר. ובסה"מ תש"ט: והתהוותם.	54) יבמות כ, א. ספרי ופרש"י פ' ראה יד, כא. וראה תניא פ"ז. ספכ"ז. פ"ל.
49) בסה"מ עת"ר שם (נעתק בהערת כ"ק אדמו"ר שליט"א בסה"מ תש"ט שם).	55) ראה גם סה"מ עת"ר ע' סד"סח.
50) בראשית ב, כא.	56) שה"ש א, ד.
	57) לקו"ת ויקרא ב, ד.
	58) פ' ראה יג, טו.

אמנם כיון שענין הדרישה קשור עם בירור הרע כו', הרי זה צריך להיות בהתחלת העבודה, לפני הענין דגורעין ומוסיפין, ומדוע נאמר ודורשין לאחר גורעין ומוסיפין. אך הענין הוא, שיש גם ענין נעלה יותר בדרישה שבא לאחר העבודה דגורעין ומוסיפין, שזהו ע"ד מ"ש⁵⁹ ובקשתם משם גו' כי תדרשנו גו', משם דייקא, דשם קאי על הקליפות וסט"א⁶⁰, ומההעלם וההסתור גופא יתעורר ברצוא לאלקות כו', שזוהי הצעקה שבאה מצד הריחוק כו', מן המיצר גו'⁶¹, שע"ז נעשית עלי' שלא בסדר והדרגה כלל (עוד יותר מאשר ההוספה בנה"א שע"י בירור נה"ב, שזהו"ע גורעין ומוסיפין), שנעשה התגלות בחי' פנימיות הלב, בחי' רעו"ד שמצד שרש הנשמה⁶².

(ח) **וזהו** גם הענין דשיר המעלות ממעמקים גו', שזהו המזמור שמתחילים לאמרו בר"ה, ואומרים אותו בכל עשרת ימי תשובה. והענין בזה, דהנה, בר"ה העבודה היא מצד עצם הנשמה כפי שמושרשת בעצמות, ולכן אומרים בר"ה יבחר לנו את נחלתנו גו'⁶³, שזהו מצד עצם הנשמה כפי שמושרשת בעצמות, שלכן, הנה אף שאח עשו ליעקב, מ"מ, ואוהב את יעקב⁶⁴ דוקא. וזהו גם מ"ש⁶⁵ אתם נצבים היום כולכם לפני הוי' אלקיכם, וכמבואר בלקו"ת⁶⁶ שפרשה זו קורין לעולם קודם ר"ה⁶⁷, ומרמוז במלת היום דקאי על ר"ה⁶⁸, יומא דינא רבא⁶⁹, וביום זה הנה כל ניצוצי נשמות נצבים ומתעלים במקורם הראשון, עד לפני הוי' כו', שזוהי כללות העבודה שמצד עצם הנשמה, בחי' היחידה. וענין זה צריך להמשיך בכל פרטי המדריגות דראשיכם שבטיכם וגו' מחוטב עציך עד שואב מימין⁷⁰, שדוגמתם בכל אחד מישראל הם עשר המדריגות שבנפש⁷¹, ג' שכלים וז' מדות, ובאופן שנעשים כולכם, לאחדים כאחד⁷², כפי שהם מצד עצם הנשמה. וזהו גם כללות ענין עשי"ת, כידוע פירוש

---

59) ואתחנן ד, כט.
 60) ראה לקו"ת חוקת נו, ד. פ' ראה לב,
 61) תהלים קיח, ה.
 62) ראה סה"מ עת"ר ע' סא.
 63) תהלים מז, ה.
 64) מלאכי א, ב.
 65) ר"פ נצבים (כט, ט).
 66) נצבים מד, א.
 67) רמב"ם הל' תפלה פי"ג ה"ב. תוס'
 מגילה לא, סע"ב. טושו"ע אור"ח סת"ח ס"ד.
 68) פענח רזא ס"פ נצבים. מגלה עמוקות
 נצבים ד"ה עשירי (ס, ד).
 69) תרגום יונתן לאיוב ב, א. וראה זהר
 ח"ב לב, ב וברמ"ז שם. ח"ג רלא, א.
 70) נצבים שם, ט"י.
 71) ראה זח"ב פב, א. הובא בלקו"ת
 נצבים שם.
 72) לקו"ת שם.

רבינו הזקן⁷³ במארוז⁷⁴ ביחיד אימת כו' אלו עשרה ימים שבין ר"ה ליוהכ"פ, שהעבודה דעשי"ת היא מצד בחי' היחידה (ביחיד), כפי שנמשכת וחודרת בכל עשר כחות הנפש⁷⁵, הן במוחין והן במדות, ועד למחשבה דיבור ומעשה. ולכן אומרים אז שיר המעלות ממעמקים קראתיך הוי', ממעמקים דייקא, דקאי על בחי' עומקא דכלא ועומקא דבירא, שנמשך ומתגלה ע"י העבודה בבחי' עומק ופנימיות הנפש, שמגיע בבחי' עצמות א"ס ב"ה. ועי"ז נעשה גם ענין התשובה שמתקנת כל הפגמים כו', וכמשל⁷⁶ הנהר הנחרב ויבש, שכשרוצין למלאותו, חופרין בעומק במעיין ומקור הנובע, שעי"ז חוזר ומתמלא הנהר, וזהו ממעמקים קראתיך הוי', שע"י בחי' ממעמקים, קראתיך להיות המשכת הוי', מאחר שנתגלה בחינת המקור והמעין הנובע. ועד"ז הו"ע המשכת בחי' היחידה בכל כחות הנפש. אמנם, אי אפשר להיות התחלת נביעת המעיין מן התהום באופן של התרחבות, ע"ד מ"ש⁷⁷ נבקעו גוי' מעיינות תהום רבה גוי'⁷⁸, שאז יהי' אור גדול ביותר שלא יוכל להתלבש בכלי, אלא התחלת הנביעה היא באופן של טיפין טיפין (ואח"כ הולך ומתרחב), אבל בכל טיפה ישנו עצם המעיין, בחי' היחידה.

וזהו גם ההפרש בין ממעמקים קראתיך ובכל לבי דרשתיך⁷⁹, דבכל לבי דרשתיך, שבזה נכלל גם פנימיות הלב (כנ"ל ס"ב), הרי זה נכלל עדיין בהעבודה דבכל לבבך⁸⁰, והו"ע גורעין ומוסיפין, אבל הענין דממעמקים הו"ע העבודה דבכל מאדך, שזוהי העבודה דבחי' היחידה, והו"ע ודורשין (שלאחרי גורעין ומוסיפין). וזהו העילוי דעשי"ת לגבי כל השנה כולה, דעם היות שגם בכל השנה כולה אומרים בפרשה ראשונה דק"ש בכל מאדך, וגם בעשי"ת ישנה העבודה בעשר כחות הנפש הפנימיים, הרי בכל השנה כולה עיקר העבודה היא בכחות הפנימיים, עבודה שע"פ טו"ד, ואילו בעשי"ת עיקר העבודה היא בעצמות הנשמה, בחי' היחידה, שזוהו"ע דמעמקים קראתיך, שלמעלה גם מהענין דבכל לבי דרשתיך, כמו העילוי דבכל מאדך לגבי כל לבבך ובכל נפשך, והעילוי דדורשין לגבי גורעין ומוסיפין. ועז"נ שיר המעלות סתם, כמ"ש

(79) בהבא לקמן — ראה סד"ה שיר המעלות ממעמקים תרד"ע (המשך תער"ב ח"א ס"ע תד ואילך). וראה גם סד"ה זה תרס"ח (סה"מ תרס"ח ס"ע טו ואילך).
(80) ואתחנן ו, ה. וראה מאמרי הצ"צ תרט"ו ע' קב.

(73) לקו"ת תבוא מג, סע"ד.
(74) ר"ה שבהערה 16.
(75) ראה גם לקו"ת דרושי ר"ה נד, סע"ג.
(76) לקו"ת שם, ב. ובכ"מ.
(77) נח ז, יא.
(78) ראה גם סה"מ תרכ"ו ע' רלט.

בזהר²⁴ דלא פריש מאן אמרו, אלא שיר המעלות דזמינין כל בני עלמא למימר כו', כי, העבודה שמצד עצם הנשמה יכולים כולם לבא לזה, והיא ככולם בשוה, והיינו, שבעבודה דמוח ולב, הרי זה משיג כך וזה משיג כך, וממילא יש חילוקים בהעבודה, אבל בעבודה שמצד בחי' פנימי' ועומק הנפש כולם שוים.

וע"פ האמור לעיל (סוס"ז) שהענין דדורשין שלמעלה מגורעין ומוסיפין, שזהו גם הענין דממעמקים שלמעלה מהענין דבכל לבי, נעשה ע"י הצעקה שמצד הריחוק כו', מן המיצר גו', יש לבאר גם הקשר של ב' מאמרי הזהר על הפסוק שיר המעלות ממעמקים גו', המאמר שמבאר העילוי דממעמקים לגבי בכל לבי, והמאמר שמבאר שהתורה אמרה להקב"ה שהאדם זמין למחטי קמך כו', כי, ענין זה שדוקא עי"ז שהתורה קטרגה כביכול על האדם נתעורר הענין דארך אפים (כנ"ל ס"א), הוא ע"ד שדוקא הענין דמן המיצר גו' מעורר את העבודה שמצד עצם הנפש, בחי' ממעמקים קראתיך.

ויש להוסיף, שהענין דממעמקים קראתיך גו' שנעשה ע"י הריחוק דמן המיצר גו', הוא ביותר אצל אחינו בני' הנתונים בצרה ובשבי⁸¹, שאצלם נרגש ביותר הענין דמן המיצר קראתי, וע"ד מ"ש אדמו"ר האמצעי⁸² אודות העני ואביון, שאינו צריך התבוננות כלל, אלא כאשר נזכר על רוב דוחקו בעוני ויסורין בבני חיי ומזוני, אזי יבכה במר נפשו תיכף כו', ועד"ז בנוגע להבכי' על מעמדו ומצבו ברוחניות. וזהו ענין תפלה לעני, כפי שמבאר אדמו"ר מהר"ש⁸³ טענת העני, שהן אמת שמצד סדר ההשתלשלות באופן דמשפיע ומקבל צריך להיות עשיר ועני, אבל אעפ"כ יש לו תרעומת כו' מדוע הגיע לחלקו שיהי' הוא העני⁸⁴, ומוסיף, שהאמת כן הוא, והעניות שלו הוא מחמת שבסדר השתלשלות צ"ל כן, ולא בחטאו כו'. אמנם, דוקא ע"י המיצר והדוחק כו', נעשה ענני במרחב י"ה⁶¹, בחי' מרחב העצמי. וזהו גם מ"ש⁸⁵ תפלה לעני כי יעטוף ולפני הוי' ישפוך שיחו, שתפלת העני ובקשתו היא שיוכל לעמוד לפני המלך עצמו, מבלי להתפעל מכל העשירות שבהיכל המלך ולהסתפק

(81) ראה גם סד"ה תקעו דיום ב' דר"ה ושבתם פ"ח (לקמן ע' 110).

(84) סה"מ שם ע' תלב. (לעיל ס"ע 13 ואילך).

(82) דרך חיים ה, ד. (85) תהלים קב, א. וראה כתר שם טוב

(83) סה"מ תרכ"ז ע' תלא. וראה גם ד"ה סצ"ז.

בכך, כי אם להיות יחד עם המלך, בבחי' ישראל ומלכא בלחודוהי⁸⁶. ועד"ז בנוגע לאחינו בנ"י הנמצאים בצרה ובשבי, שמצד המיצר כו', מגעת תפלתם בבחי' העצמות כו', ופועלים אשר מלכות הרשעה בעשן תכלה⁸⁷, ותקויים הבקשה ובכך תן כבוד הוי' לעמך תהלה ליראיך ותקוה טובה לדורשיך ופתחון פה למיחלים לך כו', עד צמיחת קרן לדוד עבדך⁸⁷, בביאת משיח צדקנו בקרוב ממש.

---

(87) תפלת ר"ה ויוהכ"פ.

---

(86) ראה זח"ג לב, א.